

РЕШЕНИЕ

№ 1469

гр. София, 23.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ГО I-9 СЪСТАВ, в публично заседание на шестнадесети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Елена Св. Шипковенска

при участието на секретаря Юлия С. Димитрова Асенова
като разгледа докладваното от Елена Св. Шипковенска Гражданско дело № 20221100100427 по описа за 2022 година

Предмет на настоящото производство е предявен от И. В. П. срещу „К.“ ЕАД иск с правно основание чл. 79, вр. чл.82 ЗЗД за заплащане на сумата от 100 000,00 лв. –частично заявена претенция от 440 356,46 лв., представляваща обезщетение за пропуснати ползи за периода от м.ноември 2021 г. до м.ноември 2025 г. за неизпълнение на прекратен и от ответника Договор № 122/26.11.2020 г. за възлагане на управлението на акционерно дружество с едностепенна система на управление и Договор от 03.12.2020 г. за възлагане управлението на изпълнителен член на СД в ЕАД с държавно участие в капитала с едностепенна система на управление.

Ищецът твърди в исковата си молба, че ответното дружество „К.“ ЕАД представлява публично предприятие по смисъла на чл. 2 от Закона за публичните предприятия /ЗППр./, тъй като негов едноличен собственик е „Д.К.К.“ ЕАД, която била държавна собственост. Тъй като дейността на дружеството се подчинявала на режима на ЗППр. и на новите нормативни изисквания, надлежно бил проведен конкурс по чл. 21, ал. 1 ЗППр., в резултат на който ищецът бил избран за член на Съвета на директорите на ответното дружество с решение на едноличния собственик на капитала от 26.11.2020 г. На същата дата между ищеца и ответника бил подписан Договор № 122/26.11.2020 г. за възлагане на управлението на акционерно

дружество с едностепенна система на управление, с който бил уговорен срок до 26.11.2025 г. Договорът влизал в сила в деня на вписване в ТР на ищеца като член на Съвета на директорите – на 03.12.2020 г. Ищецът бил вписан и като изпълнителен директор на дружеството на основание нарочно решение в този смисъл от 27.11.2020 г. на Съвета на директорите на ответното дружество. Между страните бил сключен също така Договор от 03.12.2020 г. за възлагане управлението на изпълнителен член на СД в ЕАД с държавно участие в капитала с едностепенна система на управление, срокът на който договор също бил до 26.11.2025 г. Видно от Протокол № РД-03-41/21.10.2021 г. едноличният собственик на капитала на ответното дружество, а именно „Д.К.К.“ ЕАД, действащ чрез своя изпълнителен директор, взел решение, с което ищецът се освобождава незабавно като член на СД на Дружеството и се прекратява сключения с него Договор № 122/26.11.2020 г. На същата дата бил съставен и протокол с идентично съдържание от целия Съвет на директорите на едноличния собственик на капитала. Видно от текстовете на двата протокола, не били посочени основанията за взетото решение за прекратяване на договора. На 27.10.2021 г. ищецът бил заличен като член на СД, съответно като изпълнителен директор. Ищецът поддържа, че в чл. 24, ал. 1 ЗППр. са посочени императивно основанията за предсрочно прекратяване на договор за управление, като ЗППр. бил специален закон спрямо ТЗ и ЗЗД. В случая договорите били прекратени едностранно, преди изтичането на уговорения между страните срок, в нарушение на императивната норма на чл. 24, ал. 1 ЗППр. Прекратяването на договорите било извършено без мотиви, единствено по усмотрение на едноличния собственик на ответното дружество. При това положение ищецът счита, че е претърпял вреди, представляващи пропуснати ползи, изразяващи се в получаваното средноаритметично месечно възнаграждение по предсрочно прекратените договори, за остатъка от срока на договора от 49 месеца – от м.11.2021 г. до м. 11.2025 г. в общ размер на 440 356,46 лв.

В депозирания писмен отговор ответникът „К.“ ЕА Д оспорва предявения иск като неоснователен. Поддържа, че правната характеристика на процесните договори за възлагане на управлението на акционерно дружество изключват прилагането на чл. 79 ЗЗД. Съгласно чл. 21, ал. 1 ЗППр. членовете на органите на управление на акционерно дружество с над 50 на сто държавно участие в капитала се избират и назначават, като нито изборът на член на

Съвета на директорите, нито освобождаването му, се осъществява със сключването на Договора за управление, а с факта на избора или назначаването. В този смисъл предпоставката за сключването на договор за възлагане на управлението на член на Съвета на директорите, респективно неговото прекратяване е изборът, съответно освобождаването на съответния член от Съвета на директорите. Ответникът сочи също така, че разпоредбата на чл. 52, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за публичните предприятия изрично предвижда, че договорите за възлагане на управление се сключват в съответствие с Търговския закон. В този смисъл предсрочното прекратяване на Договора за управление е поради оттегляне на поръчката – втората хипотеза на чл. 287 ЗЗД, в който въпросът на неизпълнението не стои, поради което не може да бъде приложена хипотезата на чл. 79, ал. 1 ЗЗД. Също така счита, че в разпоредбите на чл. 24, ал. 1 и ал. 2 ЗППр. не са уредени изчерпателно основанията за предсрочно прекратяване на договорите за управление, тъй като членовете на органите за управление следва да може да бъдат освободени винаги, тъй като действат в интерес и за сметка на дружеството. В случая с решението на компетентния орган на дружеството за освобождаването на ищеца като член на Съвета на директорите е оттеглен мандатът и договорът за управление е прекратен. Налице е и основание за прекратяване на Договора за управление от 03.12.2020 г. между Председателя на Съвета на директорите на „К.“ ЕАД и изпълнителния член на основание чл. 17, б. „г“ от Договора от 03.12.2020 г. А доколкото размерът на възнаграждението на ищеца се изчислява в съответствие с чл. 56 ППЗППр. в зависимост от редица критерии, които включват променливи показатели от дейността на дружеството – финансови и нефинансови цели, не може да се приеме, че е налице реално очакване от ищеца да генерира същия доход през последващите години, в сравнение с този, който е бил получавал по време на действие на Договора за възлагане на управлението. По изложените съображения моли предявения иск да бъде отхвърлен като неоснователен.

Третото лице - помагач на ответника „Д.К.К.“ ЕАД оспорва предявения иск. Счита, че не е налице договорно неизпълнение от страна на ответника, за да може на това основание ищецът да претендира обезщетение за пропуснати ползи. Поддържа, че разпоредбите на Закона за публичните предприятия внасят допълнителни правила при избора на членове на управителни органи на публичните предприятия, но не изключват разпоредбите на Търговския

закон. Познава се на разпоредбата на чл. 233, ал. 4 ТЗ, съгласно която членовете на съвета на директорите могат да бъдат освободени от длъжност и преди изтичане на мандата, за който са избрани. Страните по договора не били уговорили дължимостта на каквито й да било суми в полза на ищеца при предсрочното прекратяване на договора, а напротив- в мнозинството хипотези на прекратяване на договора, на ищеца не се дължало възнаграждение дори за периода от прекратяване на договора до заличаването му от ТР. Оспорва размера на претендираното обезщетение за пропуснати ползи, като неопределяем.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, ведно с доводите и становищата на страните, по реда на чл. 235, ал. 2, вр. чл. 12 ГПК, приема за установено следното от фактическа страна:

По делото не е спорно, че на 26.11.2020 г. между ответното дружество и ищеца е сключен Договор № 122/26.11.2020 г. за възлагане управлението на акционерно дружество с едностепенна система на управление на основание чл. 244, ал. 7 ТЗ, съгласно който ответникът възлага, а изпълнителят приема да управлява и представлява Дружеството в съответствие с действащата нормативна уредба, устава на дружеството и клаузите на договора в срок до 26.11.2025 г. Уговорено е, че договорът влиза в сила от деня на вписване в Търговския регистър и регистъра на ЮЛНЦ на решението на едноличния собственик на капитала на дружеството за избор на изпълнителя за член на Съвета. В договора е посочено, че след проведен конкурс на основание чл. 21, ал. 1 от Закона за публичните предприятия, във връзка с чл. 37 от Правилника за прилагане Закона за публичните предприятия, с решение на едноличния собственик на капитала /“Д.К.К.“ ЕАД/, отразено в Протокол № РД-03-61/26.11.2020 г. изпълнителят /ищецът/ е избран за член на съвета на директорите на дружеството и съгласно посочения протокол е определено месечно възнаграждение на членовете на Съвета на директорите при условията и реда на чл. 56 ППЗПП. В чл. 14 от договора е посочено, че договорът се прекратява преди изтичане на срока в следните случаи: 1/ смърт; 2/ при подаване от ИЗПЪЛНИТЕЛЯ на молба за освобождаване; 3/ обективна невъзможност на ИЗПЪЛНИТЕЛЯ да изпълнява задълженията си за повече от 6 месеца; 4/ осъждане на ИЗПЪЛНИТЕЛЯ за извършено умишлено

престъпление от общ характер; 5/ при възникване на несъвместимост с изискванията по чл. 20 и чл. 23, ал. 2 от ЗПП; 6/ при извършено тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения на ИЗПЪЛНИТЕЛЯ; 7/ при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси при ИЗПЪЛНИТЕЛЯ по Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество; 8/ при неизпълнение на заложените показатели в одобрената бизнес програма, причинено от неизпълнение на служебните задължения на ИЗПЪЛНИТЕЛЯ; 9/ по взаимно съгласие на Страните.

От Договор за възлагане на управление на изпълнителен член от Съвета на Директорите в ЕАД с държавно участие в капитала с едностепенна система на управление от 03.12.2020 г., сключен между ответното търговско дружество /чрез председателя на СД - арг. [чл. 244, ал. 7 ТЗ](#)/ и ищеца, се установява, че изпълнителният член на СД - И. В. П., е поел правното задължение да извършва управление и представителство на дружеството. В клаузата на чл. 17. 1., предл. 4 от това съглашение страните по него са уговорили прекратяване на договора преди изтичане на срока при прекратяване на договора за възлагане управлението като член на Съвета на директорите.

Видно от Протокол № 978/21.10.2021 г., от заседание на Съвета на директорите на „Д.К.К.“ ЕАД – като орган на управление на едноличния собственик на капитала на „К.“ е взето решение за освобождаване на И. В. П. като член на Съвета на директорите на „К.“ ЕАД, и е прекратен сключения с него договор №122 от 26.11.2020 г. за възлагане на управлението на дружеството.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

В настоящия случай не е спорно, че ответното търговско дружество „К.“ ЕАД е едноличното акционерно дружество, с държавно имущество, представляващо публично предприятие по смисъла на [чл. 2 от Закона за публичните предприятия](#) /ЗППр./, в което правата на едноличния собственик на капитала се упражняват от „Д.К.К.“ ЕАД в качеството му на принципал.

С разпоредбата на [чл. 21, ал. 1 ЗППр.](#) е предвидено, че членовете на органите за управление на публичните предприятия се избират и назначават

след провеждане на конкурс по реда на [Правилника за прилагане на закона за публичните предприятия](#) /ППЗППр./. Членовете на СД са членове на органа за управление по смисъла на [§ 1, т. 13 от Допълнителните разпоредби на ЗППр](#). С оглед на това и на основание [чл. 37, ал. 1-2 ППЗППр](#), същите се избират и назначават по ред, определен от упражняващия правата на държавата в тях. Във връзка с това следва да се отбележи, че [Законът за публичните предприятия](#) е специален по отношение на [Търговския закон](#) в частта до приключване на конкурсната процедура, като условията и редът за провеждане на конкурс за избор на членовете на управление се уреждат в Правилника за прилагане на този закон.

Съгласно правилото на чл. 221, т. 1 ТЗ Общото събрание на АД избира и освобождава членовете на съвета на директорите, съответно на надзорния съвет, като съгласно [чл. 233, ал. 4 ТЗ](#), членовете на съвета на директорите и на надзорния съвет могат да бъдат освободени от длъжност и преди изтичане на мандата, за който са избрани, като последното е предоставено единствено на преценката за целесъобразност на ОС /едноличния собственик на капитала/. Свободата на общото събрание, съответно едноличния собственик на капитала, да освободи член на СД по всяко време и да избере нов, е императивно уредена от законодателя, и тя произтича от свободната оттегляемост на мандата. Свободата на общото събрание да освободи членовете на съвета на директорите по всяко време, съответно да избере нови, е императивно уредена от законодателя и тя произтича от свободната оттегляемост на овластяването /включващо упълномощаване/. Предвидената в ТЗ свободна оттегляемост на овластяването не би могла да бъде ограничавана, или поставяна в зависимост от виновно неизпълнение на задължения на члена на СД, нито пък е налице законодателно изискване за мотивиране на решението на общото събрание за освобождаване на членовете на съвета на директорите. Разпоредбата на чл. 24 ЗППр. нормира основания за виновно прекратяване, но не изключва императивния принцип за неограничена оттегляемост на мандата.

В конкретния случай сключените договори за управление на търговско дружество притежават смесен характер - те съдържат уговорки, присъщи както на договора за поръчка /мандат/, така и на договора за изработка, тъй като в тяхното предметно съдържание се включват правни задължения за извършване както на фактически, така и на правни действия. Договорът за

управление урежда съществуващи правоотношения между търговското дружество и неговия представителен и управителен орган, които възникват при избора на изпълнителния орган от СД на дружеството и след съгласие на органа на представителна власт /арг. [чл. 244, ал. 4 ТЗ](#) и [чл. 235, ал. 3, изр. 2 ТЗ](#)/. Основното съдържание на тези материални правоотношения е уредено в закона /правомоцията на изпълнителния член и обемът на представителната му власт са регламентирани в [чл. 235, ал. 1](#) и [ал. 5 ТЗ](#), [чл. 236, ал. 2 ТЗ](#), [чл. 237 ТЗ](#)/. С договора за управление могат да бъдат поети и допълнителни задължения - напр. за постигане на определен стопански резултат, допълнително възнаграждение на изпълнителния член и други детайли на отношенията им, но без да се засяга установеното в закона съдържание на договорното правоотношение. Сключването на тези договори не е предпоставка за конституирането на органа на дружеството, тъй като основната част от отношенията са уредени в закона. Мандатното правоотношение с членовете на СД възниква от решението на ОС по [чл. 221, т. 4 ТЗ](#), като в [чл. 244, ал. 7, изр. 2 ТЗ](#) е предвидена факултативна възможност за сключване на писмен договор.

Във всички случаи договорът за възлагане на управление притежава служебно назначение - да детайлизира вътрешните отношения между изпълнителния член на СД /при едностепенната система на управление на АД/ и търговското дружество, при прекратяване на органното представителство на изпълнителен член на СД, включващо и упражняване на управленски функции, по необходимост се прекратява и [този договор](#) - той вече не може да обслужва правоотношението, което е прекратено, поради което договорът би останал без основание, т.е. непосредствената цел за настъпване на определени правомерни правни последици - в конкретния случай изпълнителният член на СД вече не може да изпълнява своите договорни задължения да представлява и управлява АД.

В случая ответното търговско дружество е ЕАД и единственият акционер /принципал/ е друго АД, решенията, които са в компетентност на ОС, по необходимост трябва да се вземат от принципала на търговското дружество-доверител /възложител/ по процесното мандатно правоотношение. Именно СД на дружеството-принципал, който е негов изпълнителен /представителен/ орган, формиращ и изразяващ неговата правновалидна воля,

е компетентен да вземе решение за избиране и освобождаване на членове на СД на контролираното дружество /арг. [чл. 221, т. 4 ТЗ](#), във вр. с [чл. 232а ТЗ](#) и [чл. 147, ал. 2 ТЗ](#), който се прилага по аналогия за всички капиталови дружества, вкл. и за АД/, поради което взетото от СД на „Д.К.К.“ ЕАД на 21.10.2021 г. решение е в правомощията на този орган на дружеството-принципал на ответника. Следователно в предвидената от закона писмена форма, последният в качеството си на орган, упражняващ правата на едноличния собственик на капитала, е взел решение ищецът да бъде освободен като член на Съвета на директорите и предсрочно да бъде прекратен сключения с него договор за възлагане на управлението на дружеството.

Налице е задължителна практика на ВКС, обективирана в [решение № 72 от 30.06.2010 г. по т. д. № 740/2009 г.](#) на ВКС, ТК, Първо отделение, с което е дадено тълкуване на въпроса дали се дължи обезщетение за в бъдеще, съобразно уговореното възнаграждение, за периода след оттеглянето на поръчката до изтичане на срока на договора. Настоящия състав възприема изцяло тази практика, в която е прието, че договорът за възлагане на управление има правната характеристика на договор за поръчка с продължително изпълнение по смисъла на чл. 280 и сл. ЗЗД, като предсрочното му прекратяване попада във втората хипотеза на [чл. 287 ЗЗД](#) и в този случай след оттегляне на поръчката липсва престация от страна на довереника, за която би се дължало възнаграждение, а обезщетение, съизмеримо с възнаграждението не се дължи, тъй като оттеглянето не представлява хипотеза на неизпълнение по смисъла на [чл. 79, ал. 1 ЗЗД](#). При прекратяване на действието на процесните договори поради оттегляне на поръчката се прилага чл. 288 ЗЗД, който изключва право на обезщетение за последващия прекратяването период в размер на възнаграждението, уговорено за периода на действие на договора. С цитираната разпоредба законодателят е въвел задължение за доверителя при оттегляне на поръчката да заплати на довереника направените до момента разходи по изпълнението ѝ, както и възнаграждение за извършената работа до оттеглянето на поръчката, като не се дължи възнаграждение за периода след оттегляне на поръчката. Това е така, поради обстоятелството, че законодателят борави с понятието „възнаграждение“, а такова се дължи за извършена работа. След оттеглянето на поръчката, липсва престация от страна на довереника, за която

би се дължало възнаграждение. Обезщетение, съизмеримо с възнаграждението не се дължи, тъй като при оттеглянето не сме изправени пред хипотезата на неизпълнение по смисъла на [чл. 79, ал. 1 ЗЗД](#), както бе посочено по-горе.

Неправилно е виждането на ищеца, че договорът може да бъде прекратен от страна на доверителя само при наличието на основанията за виновно прекратяване в чл. 24 ЗППр. Посоченото изброяването на прекратителни основания не е изчерпателно, доколкото гражданския договор за мандат по [чл. 287 ЗЗД](#) може винаги да бъде прекратен поради оттегляне на поръчката. След прекратяването му отпада основаниято за заплащане на уговореното месечно възнаграждение от страна на доверителя. В договорите за управление липсват уговорки, според които при предсрочно прекратяване доверителят дължи обезщетение за оставащия срок на договора, като от граматическото и логическо тълкуване на клаузите им, не може да се изведе подобно задължение за заплащане на обезщетение. Други доказателства за уговорено обезщетение при прекратяване на процесните договори преди изтичане на срока им не са представени по делото.

Предвид гореизложеното, липсва основание за ангажиране отговорността на ответника по [чл. 79, ал. 1 ЗЗД](#), а предявеният иск следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

При този изход на правния спор, предмет на настоящото съдебно производство, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, в полза на ответника следва да се присъдят сторените пред СГС съдебни разноси в размер на 4236,00 лв., представляваща уговореното и заплатено адвокатско възнаграждение за осъщественото процесуално представителство /при липса на възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК - до края на съдебното дирене пред настоящата съдебна инстанция, съдът не следва да преценява дали с оглед на действителната правна и фактическа сложност на делото размерът на това адвокатско възнаграждение е прекомерен/.

На основание чл. 78, ал. 10 ГПК на третото лице-помагач не се присъждат сторените по делото разноси.

Водим от горното Софийският градски съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска с правно основание чл. 79, ал. 1, вр. чл. 82 ЗЗД, предявен от И. В. П., с ЕГН *****, с адрес гр. София, ж.к. „*****, срещу „К.“ ЕАД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****, за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 100 000,00 лв. –частично заявена претенция от 440 356,46 лв., представляваща обезщетение за пропуснати ползи за периода от м.ноември 2021 г. до м.ноември 2025 г. за неизпълнение на прекратени от ответника Договор № 122/26.11.2020 г. за възлагане на управлението на акционерно дружество с едностепенна система на управление и Договор от 03.12.2020 г. за възлагане управлението на изпълнителен член от СД в ЕАД с държавно участие в капитала с едностепенна система на управление, като НЕОСНОВАТЕЛЕН.

ОСЪЖДА И. В. П., с ЕГН *****, с адрес гр. София, ж.к. *****, *****, ап. 70, да заплати на „К.“ ЕАД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „*****, на основание [чл. 78, ал. 3 ГПК](#) направените разноски в производството пред СГС в размер на **4236,00 лв.** /четири хиляди двеста тридесет и шест лева/.

Решението е постановено с участието на „Д.К.К.“ ЕАД, ЕИК *****-трето лице-помагач на ответника „К.“ ЕАД.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред САС в двуседмичен срок от връчване на препис от съдебния акт.

Съдия при Софийски градски съд: _____